

NÁVRH ZÁKONA O OZNAČOVÁNÍ A SLEDOVATELNOSTI VÝBUŠNIN PRO CIVILNÍ POUŽITÍ

Návrh zákona o označování a sledovatelnosti výbušnin pro civilní použití zavádí do vnitrostátního právního řádu České republiky směrnici Komise 2008/43/ES ze dne 4. dubna 2008, kterou se podle směrnice 93/15/EHS zřizuje systém pro označování a sledovatelnost výbušnin pro civilní použití s ohledem na článek 14 této Směrnice.

Směrnice 2008/43/ES si v návaznosti na směrnici 93/15/EHS, která stanoví pravidla zajišťující bezpečný a spolehlivý oběh výbušnin na trhu Společenství, klade za cíl zajištění toho, aby právnické a podnikající fyzické osoby v oboru výbušnin měly takový systém sledování výbušnin, který je založený na jejich jednoznačném označení, který umožní kdykoliv identifikaci subjektu, v jehož držení výbušniny jsou.

Jednoznačné označení výbušnin je nezbytné pro zachování přesných a úplných záznamů o výbušninách ve všech fázích dodavatelského řetězce. To by mělo umožnit identifikovat a sledovat výbušninu od místa výroby a prvního uvedení na trh až ke konečnému uživateli za účelem předcházení zneužití a krádežím výbušnin a usnadnění dozorujičím orgánům sledovat původ ztracených nebo odcizených výbušnin.

Návrh této směrnice byl diskutován na jednáních pracovní skupiny zřízené podle článku 13 směrnice 93/15/EHS a složené ze zástupců členských států v letech 2005, 2006 a 2007. Projednávána byla též na zasedáních Federace evropských výrobců výbušnin, ve které jsou mimo jiné i zástupci organizace Austin Detonator s.r.o, Vsetín. Výsledkem všech těchto jednání je přijetí směrnice Komise 2008/43/ES dne 4. dubna 2008.

Přijetí této směrnice je jedním z opatření na podporu boje s terorismem k posílení kontroly výbušnin pro civilní potřebu a je součástí Akčního plánu na zvýšení bezpečnosti výbušnin, který byl připraven skupinou expertů na bezpečnost výbušnin vytvořenou z příslušných zainteresovaných stran, včetně průmyslu a veřejných autorit.

Systém pro označování a sledovatelnost výbušnin pro civilní použití, vytvořený v souladu se směrnicí 2008/43/ES, požaduje po členských státech zajištění, že výbušniny a každé jejich nejmenší balení jsou uváděny na trh s jednoznačným označením. Štítek musí obsahovat informace o zemi výroby nebo dovozu, výrobce, místo výroby a jednoznačný výrobní kód, a to jak v písemné podobě, tak v podobě maticové. Tato informace musí být umístěna na různé typy výbušnin, jako jsou náložky, výbušniny v pytlích, dvousložkové výbušniny, zážehové, elektrické, neelektrické a elektronické rozbušky, počínové a primární náložky, bleskovice a zápalnice atd.

Směrnice připouští, stejně tak i návrh zákona, označení výbušniny i pasivním inertním elektronickým identifikátorem.

Výrobci, dovozci a osoby nakládající s výbušninami budou muset uchovávat záznamy s jednoznačným označením výbušniny po dobu deseti let od dodání, spotřebování nebo zničení výbušniny, a to i v případě, že již s výbušninami nenakládají. To umožní jednodušší sledovatelnost ztracených nebo zcizených výbušnin a rychlého potvrzení, zda osoby držící výbušniny to dělají legálně a jaká byla cesta manipulace s výbušninami.

Směrnice ani návrh zákona se nevztahuje na:

- a) výbušniny přepravované a doručované bez obalu nebo v čerpacích vozidlech pro jejich přímé nabití do vývrtu,
- b) výbušniny vyrobené na místě odstřelu a na výbušniny, které jsou přímo nabity hned po výroby,
- c) střelivo, pyrotechnické výrobky a vojenskou munici,
- d) výbušniny, výbušné předměty a pomůcky, které drží pro své potřeby ozbrojené síly České republiky, ozbrojené bezpečnostní sbory, zpravodajské služby České republiky, Generální ředitelství cel, Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva a Hasičský záchranný sbor České republiky pro výkon služby,
- e) výbušniny, výbušné předměty a pomůcky, které drží pro své potřeby ozbrojené síly a sbory jiných států při jejich pobytu na území České republiky, při průjezdu přes území České republiky nebo při přeletu nad územím České republiky, vyplývá-li to z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána.

V rámci příprav návrhu zákona byla problematika zákona konzultována i se zástupci organizací, které podnikají v oboru výbušnin. Tyto subjekty vynesly několik podnětných připomínek, současně však respektovaly skutečnost, že Česká republika je povinna sladit svůj právní řád s požadavkem Evropské unie a implementovat směrnici 2008/43/ES do českého právního řádu.

Návrh zákona stanoví na základě směrnice celou řadu povinností, které se týkají podnikatelů v oboru výbušnin. Jejich podstatou je především shromažďování údajů o výbušninách, je zde též uložena povinnost, aby každý subjekt, který postupuje podle tohoto zákona si sám pravidelně ověřoval správný chod systému, který požadované informace poskytuje a jak již bylo řečeno výše musí tyto informace uchovávat nejméně deset let.

V návrhu zákona jsou dále uvedeny jednotlivé kompetence příslušných orgánů veřejné správy, které působí v oblasti upravené navrženým zákonem. Nejvýznamnější úloha připadá obvodním báňským úřadům. Další úkoly bude plnit i Český báňský úřad jako zastřešující orgán státní báňské správy a také jako orgán, který přiděluje kód výrobci. K tomu, aby byla kontrola skutečně účinná, je příslušnému orgánu dána pravomoc ukládat také opatření k nápravě nežádoucích jevů. K tomu jsou v návrhu zákona uvedeny správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob. Nejvyšším finančním postihem je částka 1 mil. Kč.

Přechodné ustanovení v návrhu zákona dává dostatečný časový interval pro splnění požadavků stanovených citovanou směrnicí. Účinnost zákona se předpokládá od 15. dubna 2012.